

**İlgili Kanun / Madde**

818 S.BK/41,55, 125

2198 S.KTK/85

4857 S.İşK/77

**T.C  
YARGITAY  
21. HUKUK DAİRESİ**

Esas No: 2005/13299

Karar No: 2006/810

Tarihi: 07.02.2006

- 15 YILLIK DÜZENLİ KONTROLLERİ YAPILMAMIŞ ARAÇLA İŞÇİ TAŞIYAN İŞVERENİN KUSURLU OLMASI
- İŞ KAZASINDA ZAMAN AŞIMI SÜRESİNİN 10 YIL OLMASI
- SON TİS VE ASGARİ ÜCRET ARTIŞLARININ TALEP OLMASA DAHİ RE'SEN ZARAR HESABINDA DİKKATE ALINMASININ GEREKMEŚİ

**ÖZETİ:** Somut olayda kazaya karışan araç 1982 model olup olay tarihinde 15 yaşındadır. Öte yandan aracın periyodik bakım ve kontrollerinin yapıldığına dair davalı tarafça herhangi bir belge sunulmamıştır. Bu duruma göre düzenli bakımı yapılmadığı anlaşılan 15 yıllık araçla işçisini göreve gönderen işverenin iş kanununun kendisine yüklediği yükümlülüklerin tamamını yerine getirdiğinden söz edilemeyeceği açıktır.

İş Kanununun 77. maddesinin öngördüğü koşullar göz önünde tutularak işyerinde alınması gerekli önlemlerin alınması ve aracın bakımlarının düzenli yapılması ekonomik ömrü dolan araçların yenilenmesi durumunda olayın meydana gelmeyeceği ortadadır. Hal böyle olunca, kusur raporunun, İş Kanununun 77.maddesinin öngördüğü koşulları içerdiği giderek hükme dayanak alınacak nitelikte olduğu söylenemez.

İş kazası sonucu ölüm nedeniyle hak sahiplerinin açtığı maddi ve manevi tazminat davalarında; zamanaşımı süresi borçlar Kanunu'nun 125. maddesi gereğince haksız fiilin meydana geldiği tarihten itibaren 10 yıldır. Hal böyle olunca, davada uygulama yeri olmayan Borçlar Kanunu'nun 126/3 maddesine dayanılarak zaman aşımı süresinin 5 yıl olarak kabulü usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

Davalı işyerinde toplu iş sözleşmesinin uygulandığı uyuşmazlık konusu değildir Öte yandan asgari ücretin ve toplu iş sözleşmelerinin uygulanması Kamu düzeniyle ilgili olduğundan bir talep olmasa dahi resen göz önünde tutulması zorunludur Kamu düzeni ile ilgili konularda usuli kazanılmış haktan söz edilemez. Somut olayda, 31.12.2004 tarihine kadar yürürlükte bulunan TİS hükümleri dikkate alınarak davacıların tazminatları hesaplandığı 30.11.2004 tarihli hesap raporu hükme esas alınmış, talep olmadığından 2005 verilerine göre tazminatın yeniden hesaplanmadığını açıklamıştır. Oysa 01.01.2005 tarihinden itibaren yeni TİS'nin yürürlüğe gireceği ortadadır. Hal böyle olunca da hüküm tarihinde yürürlüğe giren yeni dönem toplu iş sözleşmesinin getirtilerek davacıların tazminatlarının hesaplanması gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması isabetsiz olmuştur.

**DAVA:** Davacılar murisinin, iş kazası sonucu ölümünden doğan maddi ve manevi tazminatın ödenmesi davasının yapılan yargılaması sonunda; ilamda yazılı nedenlerle gerçekleşen, 40.545.06YTL maddi ve manevi tazminatın yasal faiziyle birlikte davalıdan alınarak davacılar verilmesine ilişkin hükmün süresi içinde temyizen incelenmesi taraf vekillerince istenilmesi ve davalı vekilince de duruşma talep edilmesi üzerine, dosya incelenerek, işin duruşmaya tabi olduğu anlaşılmış ve duruşma için 13.09.2005 Salı günü tayin edilerek taraflara çağrı kağıdı gönderilmişti. Duruşma günü davalı vekili Avukat Cem Şahin geldi. Karşı taraf adına kimse gelmedi. Duruşmaya başlanarak hazır bulunan Avukatın sözlü açıklaması dinlendikten sonra duruşmaya son verilerek bırakılan günde Tetkik Hakimi B.Mustafa Şimşek tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra işin gereği konuşulup düşünüldü ve aşağıda karar tesbit edildi.

1- Zararlandırıcı olaya maruz kalan işçinin, olay günü sevk ve idaresindeki işverene ait 56 AP 638 plakalı araçla göreve giderken ıslak ve kaygan yolda iniş sırasında frenlerinin tutmaması sonucu direksiyon hakimiyetini yitirerek, kullandığı aracın şarampolün kanarındaki toprak sete çarparak yan yatması ile meydana gelen trafik iş kazası sonucu öldüğü dosyadaki bilgi ve belgelerden açıkça anlaşılmaktadır.Yerel mahkemenin hükmüne esas aldığı kusur bilirkişi raporunda da dosya içeriğine uygun şekilde olayın teknik arızadan kaynaklandığı sonucuna varılmış ne var ki kusur dağılımına gidilirken,işverenin teknik arızadan dolayı kusurunun bulunmadığı ancak 2198 sayılı yasanın 85. ve Borçlar kanununun 55. maddeleri gereğince işverenin sorumlu olacağı sonucuna varılmıştır.Anılan yasal düzenlemeler nedeniyle araç maliki,işleten ve istihdam eden olarak davalının sorumlu olacağı doğrudur.Ne var ki davalının kusura dayanan sorumluluğunun bulunmadığının kabulü isabetli olmamıştır.

İnsan yaşamının kutsallığı çevresinde işveren, işyerinde işçilerin sağlığını ve iş güvenliğini sağlamak için gerekli olanı yapmak ve bu husustaki şartları sağlamak ve araçları noksansız bulundurmakla yükümlü olduğu İş Kanununun 77.maddesinin açık buyruğudur.

Somut olayda kazaya karışan araç 1982 model olup olay tarihinde 15 yaşındadır.Öte yandan aracın periyodik bakım ve kontrollerinin yapıldığına dair davalı tarafça herhangi bir belge sunulmamıştır. Bu duruma göre düzenli bakımı yapılmadığı anlaşılan 15 yıllık araçla işçisini göreve gönderen işverenin iş kanununun kendisine yüklediği yükümlülüklerin tamamını yerine getirdiğinden söz edilemeyeceği açıktır.

İş Kanununun 77.maddesinin öngördüğü koşullar göz önünde tutularak işyerinde alınması gerekli önlemlerin alınması ve aracın bakımlarının düzenli yapılması ekonomik ömrü dolan araçların yenilenmesi durumunda olayın meydana gelmeyeceği ortadadır. Hal böyle olunca, kusur raporunun, İş Kanununun 77.maddesinin öngördüğü koşulları içerdiği giderek hükme dayanak alınacak nitelikte olduğu söylenemez.

Mahkemece bu maddi ve hukuki olgular göz önünde tutulmaksızın ve özellikle,inandırıcı güç ve nitelikte olmayan. 77.maddenin öngördüğü koşulları içermeyen kusur raporunun hükme dayanak alınması isabetsiz olmuştur.

2- İş kazası sonucu ölüm nedeniyle hak sahiplerinin açtığı maddi ve manevi tazminat davalarında; zamanaşımı süresi borçlar Kanunu'nun 125. maddesi gereğince haksız fiilin meydana geldiği tarihten itibaren 10 yıldır. Hal böyle olunca, davada uygulama yeri olmayan Borçlar Kanunu'nun 126/3 maddesine dayanılarak zaman aşımı süresinin 5 yıl olarak kabulü usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

3- Davalı işyerinde toplu iş sözleşmesinin uygulandığı uyuşmazlık konusu değildir Öte yandan asgari ücretin ve toplu iş sözleşmelerinin uygulanması Kamu

düzeniyle ilgili olduğundan bir talep olmasa dahi resen göz önünde tutulması zorunludur Kamu düzeni ile ilgili konularda usulî kazanılmış haktan söz edilemez.Somut olayda, 31.12.2004 tarihine kadar yürürlükte bulunan TİS hükümleri dikkate alınarak davacıların tazminatları hesaplandığı 30.11.2004 tarihli hesap raporu hükme esas alınmış, talep olmadığından 2005 verilerine göre tazminatın yeniden hesaplanmadığını açıklamıştır.Oysa 01.01.2005 tarihinden itibaren yeni TİS nin yürürlüğe gireceği ortadadır.Hal böyle olunca da hüküm tarihinde yürürlüğe giren yeni dönem toplu iş sözleşmesinin getirtilerek davacıların tazminatlarının hesaplanması gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması isabetsiz olmuştur.

Kabul ve uygulamaya göre de, tarafların hal ve mevkiine, kusur oranlarına, olayın oluşuna, ve olay tarihinden itibaren yürütülecek yasal faiz ile birlikte hükmedilen tazminat miktarına göre ;Hak sahiplerinin tazminatından Borçlar Kanununun 43. maddesi gereğince %50 oranında yapılan indirimin fazla olduğu ortadadır.

Yapılacak iş, hüküm tarihine en yakın tarihte belli olan veriler (asgari ücretteki artışlar veya toplu iş sözleşmesinin getirdiği olanaklar) göz önünde tutularak yeniden hak sahiplerinin tazminatını belirlemek,tarafların hal ve mevkiine, kusur oranlarına, olayın oluşuna, ve olay tarihinden itibaren yürütülecek yasal faiz ile birlikte hükmedilen tazminat miktarına göre ; olayda, Borçlar Kanununun 43. maddesinin uygulanıp uygulanmayacağına karar yerinde tartışılmak,en son 4447 sayılı yasanın ek 38. maddesi gereğince hüküm tarihine en yakın tarihte belli olan verilere göre hesaplanarak kurumca bildirilen peşin sermaye değeri indirilmek ve sonucuna göre karar vermekten ibarettir.

4- Olayın oluş şekline, müterafık kusur oranlarına, husule gelen elem ve ızdırabın derecesine, tarafların sosyal ve ekonomik durumuna, paranın alım gücüne, 26.6.1966 gün ve 1966/7-7 sayılı İçtihadı Birleştirme kararının içeriğine ve öngördüğü koşulların somut olayda; gerçekleşme biçimine, oranına, niteliğine,hak ve nesafet kurallarına ve özellikle davacı eş ve çocukların manevi tazminat taleplerinin ılımlı olmasına göre, anılan davacılara talepleri gibi manevi tazminat verilmek gerekirken, davacılarından Halis Gökteş,Şükran Gökteş,Fehim Gökteş 17.07.2001 tarihli dava dilekçesinde murislerinin ölümü nedeniyle manevi tazminat istemelerine rağmen,anılan davacıların bu talepleriyle ilgili olumlu yada olumsuz bir karar verilmemiş olması ,davacı eş ile diğer çocuklar bakımından ise manevi tazminat taleplerinin aynen karar altına alınması yerine kısmen kabulüne karar verilmesi isabetsiz olmuştur.

5- Davacıların manevi tazminat taleplerinin kısmen kabul edilmiş olmasına göre,reddedilen bölüm üzerinden vekille temsil edilen davalı yararına tarife hükümleri dikkate alınarak vekalet ücretine karar verilmek gerekirken,manevi tazminat talebinin kısmen reddinin hakkaniyet indiriminden kaynaklandığından bahisle vekalet ücretinin takdir edilmemesi usul ve yasaya aykırı olmuştur.

### *Yargutay Kararları*

---

Mahkemece yukarıda açıklanan maddi ve hukuki olgular göz önünde tutulmaksızın yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

O halde, tarafların bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

**SONUÇ:** Hükümün yukarıda açıklanan nedenlerle **BOZULMASINA**, Davalı yararına takdir edilen 400.00 YTL. duruşma Avukatlık parasının karşı tarafa yükletilmesine, Temyiz harcının istek halinde temyiz edenlere iadesine, 07.02.2006 gününde oybirliğiyle karar verildi.